

УДК 366.717

Ігнатова О. М.,*кандидат економічних наук, доцент кафедри банківської справи Криворізького економічного інституту Державного вищого навчального закладу "Криворізький національний університет",***Мохамад О. В.,***студентка 4 курсу фінансово-економічного факультету, спеціальності "Банківська справа" Криворізького економічного інституту Державного вищого навчального закладу "Криворізький національний університет"*

СТАТИСТИЧНЕ ПОРІВНЯННЯ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ БАНКІВ РІЗНИХ ФОРМ ВЛАСНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ АТ "ОЩАДБАНК" ТА ПАТ "УНІКРЕДИТ БАНК")

У статті були представлені аналітичний та практичний аспекти статистичної оцінки цінової політики банків, різних форм власності, подана статистична порівняльна оцінка за відсотками по коштам, що залучені та відсотками по коштам, що надані у користування (кредити), а також досліджена динаміка маржі та її порівняння залежно класифікації банку.

Ключові слова: статистична оцінка, маржа, залучені кошти, надані кредити.

В статье были представлены аналитический и практический аспекты статистической оценки ценовой политики банков, различных форм собственности, предоставлена статистическая сравнительная оценка по процентам по средствам, привлеченные и процентами по средствам, предоставленным в пользование (кредиты), а также исследована динамика маржи и ее сравнение в зависимости классификации банка.

Ключевые слова: статистическая оценка, маржа, привлеченные средства, предоставленные кредиты.

The article presents the analytical and the practical aspects of the statistical evaluation of the pricing policy of the banks of different kinds of ownership and it provides the statistical comparative assessment of interest on the borrowings and the interest on the funds given for using (loans) and also shows the dynamics of margin and its comparison depending on the classification of the bank.

Keywords: statistical evaluation, margin, borrowings, loans.

Постановка проблеми. Цінова політика комерційного банку займає вагоме місце в системі банківського маркетингу. Її основним завданням є одержання максимального прибутку при запланованому обсязі продажів. За допомогою цінової політики банк встановлює ціни на свої продукти та має можливість здійснювати їх коригування залежно від ситуації на ринку. Одним із об'єктів такої політики банку є відсоткові ставки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Такі науковці, як Л. Ткаченко, В. Перехожев, А. Андреев, О. Васюренко, Г. Панова, Т. Сива, Є. Уткін та ін. досліджували в основному зміни в загальних аспектах діяльності банків. Проте мало дослідженою є сфера питань щодо формування оптимального рівня ціни саме на роздрібні банківські послуги.

Мета і завдання дослідження. Відомо, що у банківській практиці широко застосовується таке поняття, як "маржа", яка являє собою різницю між ставкою виданих банком кредитів, тобто ставки позичкового відсотка, і ставкою залучених цим банком депозитних коштів, тобто ставкою депозитного відсотка. Маржа повинна бути такого рівня, щоб забезпечувати належну рентабельність комерційного банку і створювати фінансові ресурси для його розвитку. Метою цього дослідження є розглянути динаміку зміни відсоткових ставок двох обраних банків за 200–2011 рр., визначити маржу та виявити чинники, які впливають на рівень ставок на банківський продукт.

Виклад основного матеріалу. Для дослідження було обрано 2 банки, які відрізняються за такими ознаками, як форма власності та розмір активів банку. За формою власності банки поділяються на державні та приватні, а в залежності від розміру активів за оцінкою НБУ бути представленими у формі 4 груп. АТ "Ощадбанк" – це державний банк, який належить до першої групи банків, оскільки його активи складають понад 15 млрд грн, а ПАТ "УніКредит Банк" є банком приватного сектору та належить до другої групи, оскільки розмір активів цього банку більше 5 млрд грн. Щодо вихідної інформації для аналізу та порівняння, то вона була отримана з офіційних сайтів відповідних банків. Кошти банк може залучати та надавати у користування, як в національній валюті, так і в іноземній. У цій статті було досліджено відсоткові ставки, встановлені банками при залученні вкладів чи наданні кредиту у національній валюті (табл. 1), доларах США та євро (табл. 2).

На основі даних таблиці 1 побудовано графіки, на яких відображено динаміку зміни відсоткових ставок для АТ "Ощадбанк" (рис. 1) та ПАТ "УніКредит Банк" (рис. 2).

Як видно з графіка (рис. 1), у 2009 році для банку були притаманні більші ставки для коштів, що залучені від клієнтів банку, ніж для коштів, що залучені з міжбанківського ринку.

Таблиця 1
Динаміка зміни процентних ставок АТ “Ощадбанк” та ПАТ “УніКредит Банк” для вкладів та кредитів, що надані в національній валюті за період 2009–2011 рр., (%)

Найменування статті	2009	2010	Абсолютне відхилення, п. п.	2011	Абсолютне відхилення, п. п.
АТ “Ощадбанк”					
“кошти банків”	12,99	11,29	-1,70	9,81	-1,48
“кошти клієнтів”	13,57	15,34	+1,77	13,04	-2,30
“кредити та заборгованість клієнтів”	16,54	15,03	-1,51	13,89	-1,14
маржа за коштами банків	+3,55	+3,74	-	+4,08	-
маржа за коштами клієнтів	+2,97	-0,31	-	+0,85	-
ПАТ “УніКредит Банк”					
“кошти банків”	7,20	7,40	+0,20	4,20	-3,20
“кошти клієнтів”	14,80	10,70	-4,10	6,90	-3,80
“кредити та заборгованість клієнтів”	20,90	14,90	-6,00	18,90	+4,00
маржа за коштами банків	+13,70	+7,50	-	+14,70	-
маржа за коштами клієнтів	+6,10	+4,20	-	+12,00	-

Джерело: розроблено авторами на основі інформації з [6], [7], [8], [9], [10], [11]

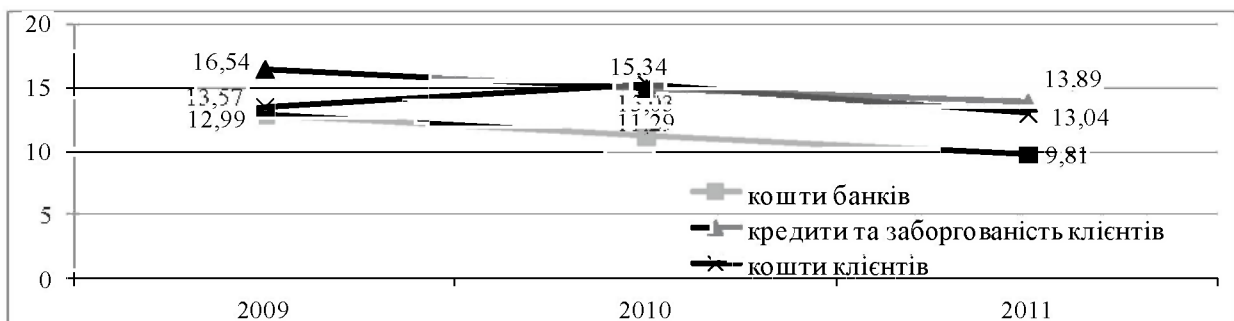

Рис. 1. Динаміка зміни відсоткових ставок в АТ “Ощадбанк” за вкладами та кредитами, наданих у національній валюті за 2009–2011 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі інформації з [6], [7], [8]

Різниця між відсотковими ставками для кредитів та заборгованості клієнтів за коштами банків є маржею за коштами банків і становила 3.55%, а між ставками по кредитах та заборгованості клієнтам за залученими коштами є маржею за коштами клієнтів і вона дорівнює 2.97%. Проте після кризового 2009 року ситуація кардинально змінилася. АТ “Ощадбанк” почав встановлювати високі відсоткові ставки для коштів, що залучені від клієнтів банку в порівнянні з відсотковими ставками для коштів, які він надавав у користування. В 2010 році простежувалося збільшення ставки для коштів клієнтів на 1.77 п. п. та в результаті вона дорівнювала 15.34%, проте у 2011 році становила 13.04%, що на 2.30 п. п. менше, ніж відповідне значення в попередньому періоді. Щодо динаміки зміни процентних ставок для коштів банків, то її можна описати за допомогою тенденції зменшення, оскільки упродовж всього періоду розмір ставки зменшувався з 12.99% у 2009 році до 9.81% у 2011 році, тобто за 2 роки ставка зменшилася на 3.18 п. п. В зазначений період у країні мали місце інфляційні процеси, які “з’їдали” вартість грошей і населення намагалося не відкладати кошти на майбутнє. У зв’язку з цим зменшувалась маса грошей, яку банки могли б залучити від клієнтів і надати у вигляді кредитів. Проте у 2011 році ситуація була такою: процентні ставки для коштів, які надавалися у тимчасове користування клієнтам банку зменшилися, разом з цим зменшилися і ставки на кошти банків та клієнтів, але ставки за кредит були на 4.08 п. п. вищі за ставки для коштів банків, і на 0.85 п. п. за ставки для коштів клієнтів. Тобто цей банк віддавав перевагу залученню коштів від клієнтів, ніж на міжбанківському ринку. На рис. 2 відображено зміну відсоткових ставок, що були встановлені ПАТ “УніКредит Банк”.

Рис. 2. Динаміка зміни відсоткових ставок в ПАТ «УніКредит Банк» за вкладаннями та кредитами, наданими у національній валюті за 2009–2011 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі інформації з [9], [10], [11]

Для цього банку було притаманно у 2009 році встановлення досить високих ставок для коштів, що надані клієнтам банку та значно менших – для коштів, що залучені. Маржа відсоткових ставок у кризовому році становила: для коштів, що надані у користування клієнтам та залученими на міжбанківському ринку – 13,7%, а для коштів, що надані клієнтам та залучених від них, – 6,10%. У наступному 2010 році ПАТ «УніКредит Банк» встановив значно менші ставки: для кредитів та ставки для клієнтів зменшились з 20,90% у 2009 році до 14,90%, тобто на 6,0 п. п., разом з цим зменшилися і ставки для коштів, які були залучені банком від його клієнтів з 14,80% до 10,70%, тобто зменшення становило 4,10 п. п. Збільшення ставок відбулося у 2011 році, але не до рівня, який був у 2009 році. ПАТ «УніКредит Банк» почав залучати кошти від клієнтів під 6,90%, а надавати кредити – під 18,90%, тобто маржа відсоткових ставок становила 12,00%, що майже вдвічі більше за відповідне значення 2009 року (маржа становила 6,10%). Також варто зазначити, що цей банк, як і попередній, віддавав перевагу формуванню ресурсної бази за рахунок залучення коштів від своїх клієнтів. Як і інші банки, досліджувані банки залучали і надавали кошти і в іноземних валютах. Розглянемо динаміку змін на прикладі найпоширеніших валют: долар США та євро. У таблиці 2 відображено зміну відсоткових ставок для коштів, що надані чи залучені банками в розрізі двох іноземних валют за 2009–2011 рр.

Таблиця 2

Динаміка зміни процентних ставок АТ «Ощадбанк» та ПАТ «УніКредит Банк» для вкладів та кредитів, що надані в іноземній валюті за період 2009–2011 рр., (%)

Найменування статті	2009	2010	Абс. відх., п. п.	2011	Абс. відх., п. п.	2009	2010	Абс. відх., п. п.	2011	Абс. відх., п. п.
	долар США					євро				
АТ «Ощадбанк»										
«кошти банків»	2,90	1,17	-1,73	1,53	+0,36	2,30	1,18	-1,12	0,50	-0,68
«кошти клієнтів»	5,38	7,77	+2,39	5,93	-1,84	4,54	6,30	+1,76	4,66	-1,64
«кредити та заборгованість клієнтів»	12,23	12,19	-0,04	10,47	-1,72	10,75	10,17	-0,58	10,40	+0,23
маржа за коштами банків	+9,33	+11,02	-	+8,94	-	+8,45	+8,00	-	+9,90	-
маржа за коштами клієнтів	+6,85	+4,42	-	+4,54	-	+6,21	+3,87	-	+5,74	-
ПАТ «УніКредит Банк»										
«кошти банків»	4,40	4,00	-0,40	3,80	-0,20	5,00	4,70	-0,30	5,10	+0,40
«кошти клієнтів»	9,00	4,70	-4,30	4,20	-0,50	7,10	4,10	-3,00	3,00	-1,10
«кредити та заборгованість клієнтів»	9,70	8,30	-1,40	9,10	+0,80	8,10	8,30	+0,20	9,10	+0,80

маржа за коштами банків	+5,30	+4,30	-	+5,30	-	+3,10	+3,60	-	+4,00	-
маржа за коштами клієнтів	+0,70	+3,60	-	+4,90	-	+1,00	+4,20	-	+6,10	-

* – Абсолютне відхилення

Джерело: розроблено авторами на основі інформації з [6], [7], [8], [9], [10], [11]

Як видно з табл. 2, депозитна та процентна політика банку “Ощадбанк”, з державною формою власності, була спрямована на залучення коштів клієнтів, а не на залучення коштів на міжбанківському ринку, а депозитна політика “УніКредит банку”, з приватною формою власності, спрямовувалася на залучення коштів в іноземній валюті переважно на міжбанківському ринку, де ставки за залученням коштів перевищують ставки за залученням від клієнтів. Для наглядного відображення було побудовано графіки окремо по кожному з банків та по кожній валюті (рис. 3-6).

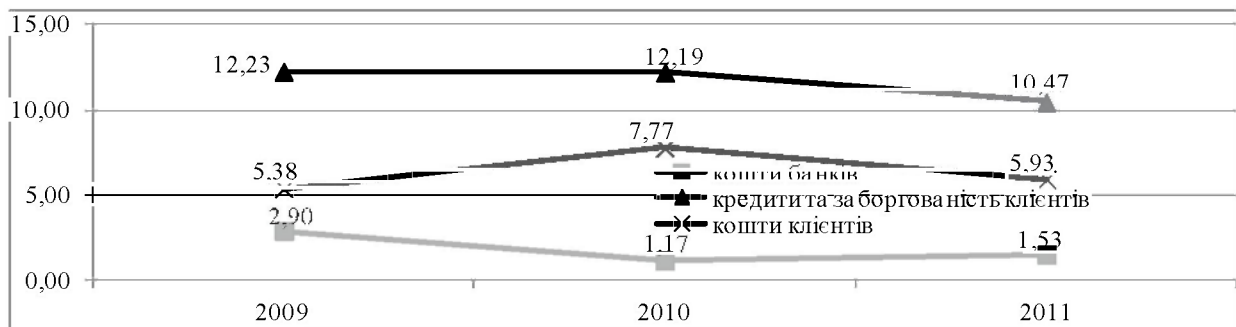

Рис. 3. Динаміка змін відсоткових ставок в АТ “Ощадбанк” за вкладаннями та кредитами, наданих у доларах США за 2009–2011 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі інформації з [6], [7], [8]

З графіка (рис. 3) видно, що упродовж періоду, що аналізується, ставки для коштів, що залучені та коштів, що надані у користування банком, мають уповільнену тенденцію. Ставки для кредитів клієнтам банку зменшувалися упродовж всього періоду, так, у 2009 році ставка становила 12,23%, а у 2011 році – 10,47%, тобто зменшилась на 1,76 п. п. Щодо ставок для коштів, що були залучені АТ “Ощадбанк” у доларах США, то ставки для коштів банків були в декілька разів меншими за ставки для залучених коштів від клієнтів банку. У 2010 році простежувалося зростання розміру ставки для коштів клієнтів на 2,39 п. п. в порівнянні з 2009 роком, проте уже в наступному році вони зменшились на 1,84 п. п., тобто ставки зросли лише на 0,55 п. п. в порівнянні з кризовим для країни роком. Щодо ставок для коштів банків, то у 2010 році вони зменшились більш ніж в 2 рази і становили 1,17%, а у 2011 році відбулося збільшення на 0,36 п. п. і розмір ставки досяг значення 1,53%. Отже, можна дійти висновку, що цей банк формував свій ресурс у більшій частині за допомогою коштів, які залучив від клієнтів, оскільки ставки були набагато вищі за ставки для коштів банків, тобто вони залучалися з міжбанківського ринку. Зміну ставок для коштів, що надані в користування, та коштів, що залучені ПАТ “УніКредит Банк”, за 2009–2011 рр. подано на рис. 4.

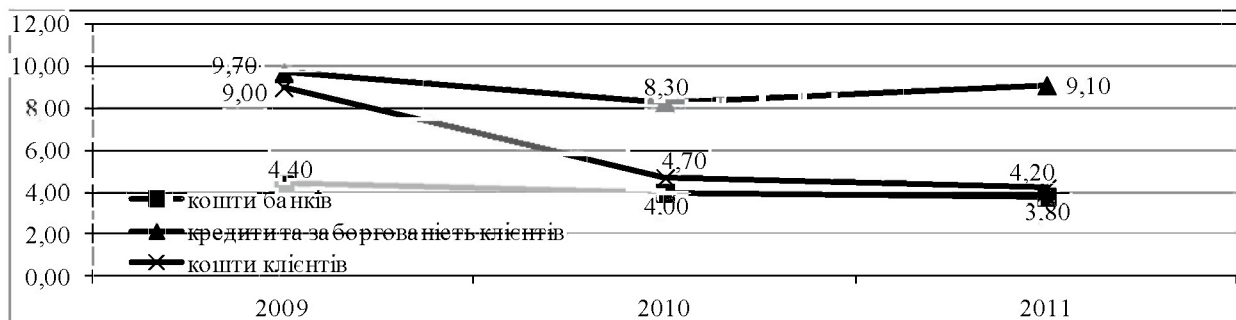
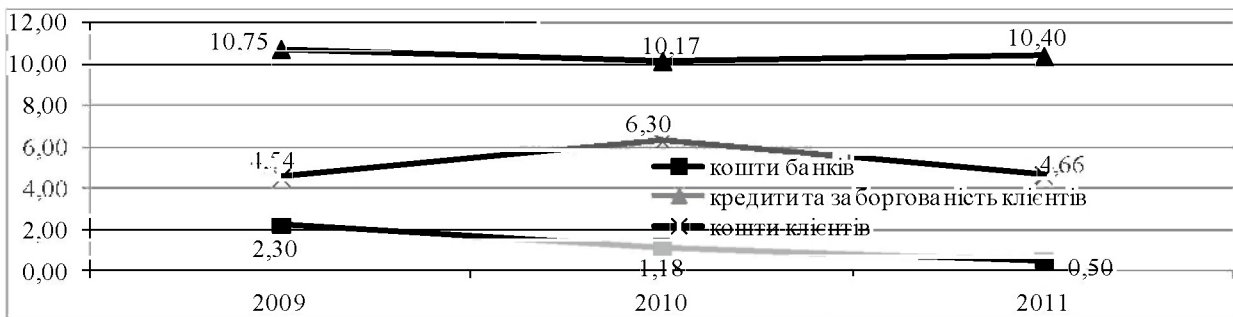

Рис. 4. Динаміка змін відсоткових ставок в ПАТ “УніКредит Банк” за вкладаннями та кредитами, наданих у доларах США за 2009–2011 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі інформації з [9], [10], [11]

Динаміку зміни відсоткових ставок для коштів клієнтів ПАТ «УніКредит Банк» (рис. 4) можна описати за допомогою тенденції зменшення, оскільки розмір ставки різко зменшився з 9,00% у 2009 році до 4,70% у 2010 році і продовжував зменшуватися, і становив у 2011 році 4,20%. Тенденція спаду ставок як за кредитами, так депозитами простежувалася упродовж досліджуваного періоду часу, проте зменшення були поступові: у 2010 році – на 0,40 п. п., а у 2011 році – на 0,20 п. п. в порівнянні із попереднім роком. Відсоткова ставка за кредитами, що надані банком його клієнтам у 2010 році зменшилася до 8,30%, що в першу чергу пов'язано зі зменшенням ставки для залучених коштів, а у 2011 році збільшилася на 0,80 п.п. при тому, що банк залучав кошти під низькі відсотки: від клієнтів – за 4,20%, а на міжбанківському ринку – за 3,80%, таким чином, маржа за коштами банків сягнула 5,30%, а за коштами клієнтів – 4,90%.

Рис. 5. Динаміка зміни відсоткових ставок в АТ «Ощадбанк» за вкладками та кредитами, наданими у євро за 2009–2011 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі інформації з [6], [7], [8]

Дослідження довели (рис. 5), що ж до ставок за кредитами, то по АТ «Ощадбанк» іноземній валюті (в євро) у 2010 році ставка становила 10,17%, що на 0,58 п. п. менше за розмір ставки у 2009 році, але у 2011 році значення її збільшилось до 10,40%, проте рівня 2009 року досягнуто банком не було. Банк намагався залучати кошти від його клієнтів за ставками, що були в 2 та більше разів вищими, ніж ставки для коштів банків. Тенденція до зменшення характеризує зміни у розмірі ставки для коштів банків, оскільки ставка зменшилася з 2,30% у 2009 році до 0,50% у 2011 році. Для відсоткових ставок щодо коштів, залучених від клієнтів, було характерне різке збільшення у 2010 році – на 1,76 п. п. та зменшення у наступному році – на 1,64 п. п. Варто зауважити, що при більш дешевому ресурсі у 2011 році банк збільшив ставку для кредитів, що надані клієнтам, в результаті чого маржа за коштами банків становила 9,90%, а за коштами клієнтів – 5,74%. Також було досліджено динаміку зміни відсоткових ставок ПАТ «УніКредит Банк» за вкладками та за кредитами, наданими у євро за 2009–2011 рр. (рис. 6).

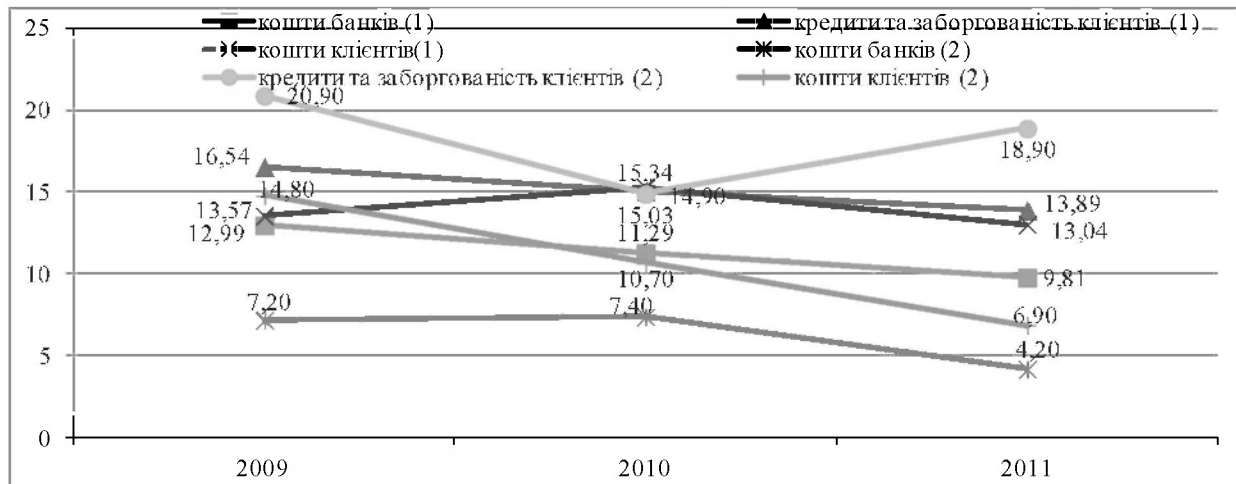

Рис. 6. Динаміка зміни відсоткових ставок в ПАТ «УніКредит Банк» за вкладками та кредитами, наданими у євро за 2009–2011 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі інформації з [9], [10], [11]

На графіку (рис. 6) представлено динаміку зростання, яка була характерною для ставок за наданими кредитами, оскільки її розмір збільшився з 8,10% у 2009 році до 9,10% у 2011 році. У 2009 році банк сконцентрувався на залученні коштів від клієнтів за ставкою – 7,10%, а на міжбанківському ринку – за 5,00%. Проте ситуація кардинально змінилася у 2010 році, коли банк зменшив на 3,00 п.п. розмір ставки для коштів клієнтів та лише на 0,30 п. п. – для коштів банків, тобто банк почав активніше залучати кошти у такій іноземній валюті, як євро.

на міжбанківському ринку. Така ж ситуація мала місце у 2011 році, але ставки для коштів клієнтів ще більше знизилися і становили 3,00%, при тому що ставки для коштів банків збільшилися і навіть перевищили рівень ставки 2009 року, оскільки сягнули значення 5,10%. Маржа за коштами банків становила у 2011 році 4,00%, а за коштами клієнтів – 6,10%. Отже, варто зазначити, що ПАТ “УніКредит Банк” спочатку формував свою ресурсну базу за рахунок коштів клієнтів, але починаючи з 2010 року – за рахунок коштів, що були залучені ним на міжбанківському ринку. Проаналізувавши ситуації, що склалися в банках упродовж 3 років, можна зробити порівняння. Для порівняння відсоткових ставок було обрано ставки для коштів, що залучені чи надані банком у національній грошовій одиниці (рис. 7) й в іноземних валютах (рис. 8-9).

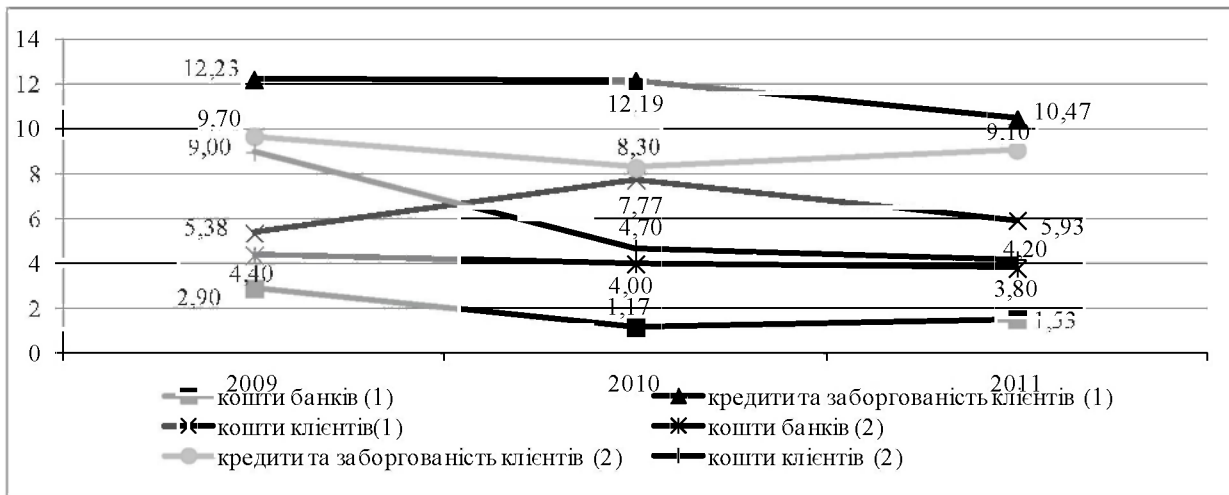

(1) – АТ “Ощадбанк”; (2) – ПАТ “УніКредит Банк”

Рис. 7. Порівняння відсоткових ставок в АТ “Ощадбанк” та ПАТ “УніКредит Банк” за вкладами та кредитами, наданих у національній валюті за 2009–2011 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі інформації з [6], [7], [8], [9], [10], [11]

На графіку (рис. 7) досить чітко показано ситуацію щодо зміни ставок для кредитів та заборгованостей клієнтів двох банків. Варто зазначити, що у 2009 році ставка по кредитах для клієнтів була вищою в ПАТ “УніКредит Банк” і становила 20,90% проти 16,54% в АТ “Ощадбанк”. Але у 2010 році ситуація кардинально змінилася, оскільки АТ “Ощадбанк” зменшив розмір цієї ставки до 15,03% і в той же час другий банк зменшив цю ставку до 14,90%. Отже, у 2010 році кредити були дорожчими у АТ “Ощадбанк”. Для формування ресурсу для видачі кредитів, банки залучали кошти як на міжбанківському ринку, так і від клієнтів. Щодо ставок для коштів клієнтів, то у 2009 році вони були більш вигідними для клієнтів банку ПАТ “УніКредит Банк”, оскільки становили на 1,23 п. п. більше за ставки державного банку. Але у 2010 році цей банк зменшив ставку до 10,70%, а АТ “Ощадбанк” збільшив її до 15,34%, тобто вигідніше було розміщення депозиту в державному банку. Найгіршою була ситуація у 2011 році для вкладників у ПАТ “УніКредит Банк”, оскільки ставка становила лише 6,90%, що майже вдвічі менше за ставку, яку запропонував АТ “Ощадбанк” (13,04%). Що ж до залучення коштів на міжбанківському ринку, то значно вищі ставки для коштів банків були у АТ “Ощадбанк” упродовж всього періоду дослідження, оскільки ставки були від 9,8% до 13,0%, а ПАТ “УніКредит Банк” пропонував ставки, що коливалися від 4,2% до 7,2%. Таким чином, варто зазначити, що кредити в останнього банку були дорожчими, при тому, що банк залучав кошти під нижчі відсотки в порівнянні з державним банком, тобто значення маржі за коштами банків чи за коштами клієнтів ПАТ “УніКредит Банк” були більшими за її значення в АТ “Ощадбанк”. На рис. 8 наведена ситуація щодо зміни ставок для вкладів та кредитів двох обраних банків у доларах США за 2009–2011 рр. У період з 2009 року до 2011 року кредити для клієнтів банку в цій іноземній валюті були дешевшими в ПАТ “УніКредит Банк”, оскільки ставка становила від 8,30% до 9,70%, при цьому в АТ “Ощадбанк” розмір ставки коливався від 10,5% до 12,2%. Для того, щоб зрозуміти, чому така ситуація склалася, необхідно розглянути, за якими ставками відбувалося залучення коштів банками від їх клієнтів та з міжбанківського ринку.

Джерело: розроблено авторами на основі інформації з [6], [7], [8], [9], [10], [11]

Рис. 8. Порівняння відсоткових ставок в АТ «Ощадбанк» та ПАТ «УніКредит Банк» за вкладками та кредитами, наданих у доларах США за 2009–2011 рр.

У кризовий 2009 рік для вкладника кращі ставки були в ПАТ «УніКредит Банк», проте у 2010 року банк різко зменшив в ставку з 9,00% до 4,70%. В той час АТ «Ощадбанк» у 2009 році пропонував своїм клієнтам ставку 5,38%, але у 2010 році ставка була збільшена до 8,30%, а згодом становила 5,93%, але все одно була більшою за ставку приватного банку (на 1,73 п. п.). Якщо розглядати ставки, які банки пропонували іншим банкам для залучення їх коштів, то в ПАТ «УніКредит Банк» ставки були в 2–3 рази більшими і становили: у 2009 році – 4,40%, у 2010 році – 4,00%, а у 2011 році – 3,80%, а в АТ «Ощадбанк» відповідно 2,90%, 1,17% та 1,53%. Тобто ПАТ «УніКредит Банк» у 2011 році встановив майже однакові ставки для коштів банків та коштів своїх клієнтів, а в державному банку співвідношення становило 1:3,9, тобто ставки для коштів клієнтів були майже в 4 рази вищі за ставки для коштів банків. Розглянувши ставки щодо вкладів та кредитів у доларах США, також варто розглянути їх значення в іншій іноземній валюті, яка є не мало поширеною в Україні, тобто в євро. (рис. 9)

Рис. 9. Порівняння відсоткових ставок в АТ «Ощадбанк» та ПАТ «УніКредит Банк» за вкладками та кредитами, наданих у євро за 2009–2011 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі інформації з [6], [7], [8], [9], [10], [11]

Кредити в цій іноземній валюті були дорожчими в АТ «Ощадбанку» упродовж всього періоду приблизно на 2,00 п. п. від ціни (відсотку за користування) кредитів в ПАТ «УніКредит Банк». Щодо залучення коштів від населення, то у 2009 році державний банк пропонував ставку 4,54%, що на 2,56 п. п. менше від розміру ставки.

яку встановив банк приватного сектору. Проте за результатами наступних 2-х років, у 2011 році ставки для коштів клієнтів у ПАТ “УніКредит Банк” були в 1,5 раза меншими за ставку АТ “Ощадбанк” (ставка 4,66%). При цьому банк другої групи пропонував значно вищі ставки для коштів банків і їх зміну можна охарактеризувати за допомогою тенденції збільшення, оскільки зменшуючи ставки для коштів клієнтів, банк збільшив ставку на міжбанківському ринку з 5,00% у 2009 році до 5,10% в 2011 році. В той час, коли відбувалися такі зміни в цьому банку, АТ “Ощадбанк” діяв навпаки, тобто динаміку зміни ставок цього банку для коштів інших банків у євро характеризує тенденція до зменшення, оскільки ставка змінилася з 2,30% до 0,50%, тобто більше ніж в 4 рази. Отже, ПАТ “УніКредит Банк” залучав кошти в євро на міжбанківському ринку за більшими ставками, починаючи з 2010 року, а в 2011 році ставка, сягнувши 5,10%, була більшою за розмір ставки, яку пропонував АТ “Ощадбанк” для коштів своїх клієнтів (4,66%).

Висновки. 1. Незважаючи на те, що АТ “Ощадбанк” є державним банком та банком, який входить до першої групи банків України (за оцінкою НБУ), але на міжбанківському ринку пропонує нижчі ставки для своїх клієнтів в національній валюті, та в декілька разів менші для коштів в іноземній валюті (доларах США, євро). 2. ПАТ “УніКредит Банк” надавав перевагу залученню коштів від клієнтів в національній валюті у 2009–2010 рр., проте в 2011 році різниця між ставками двох банків була лише в 2,00 п. п., в порівнянні з різницею у 2009 році, яка становила 7,60 п. п. Така ж ситуація простежувалася і з залученням коштів у доларах США: з кожним роком значення різниці між ставками для “коштів клієнтів банку” та для “коштів банків” зменшувалося. Проте цього не можна сказати щодо вкладів у іншій іноземній валюті. У 2009 році ПАТ “УніКредит Банк” пропонував своїм клієнтам більші ставки, ніж на міжбанківському ринку, для залучення коштів у євро, але у 2010–2011 рр. банк збільшив розмір ставки на міжбанківському ринку до 5,10% та зменшив її розмір для “коштів клієнтів” до 3,00%. 3. Для досліджуваних банків упродовж 3 років характерним було залучення значної частини коштів для формування своєї ресурсної бази за рахунок коштів клієнтів, а не за рахунок коштів банківських установ (виняток: залучення коштів ПАТ “УніКредит Банк” в євро у 2011 році). 4. Спільним для двох обраних банків, які різні за формою власності та за розміром активів, є те, що при залученні коштів вони надавали переваги строковим депозитам. Таким чином, на розмір відсоткової ставки при залученні банком коштів можуть впливати такі чинники: рівень конкуренції в банківській сфері, регулювання з боку НБУ, рівень інфляції, рівень доходів населення, стан грошово-кредитної системи, фактичний розмір капіталу банку, його імідж на ринку депозитних внесків, стабільність клієнтської бази, маркетингова стратегія банку, а також фінансові можливості щодо оплати залучених коштів, зумовлені ефективністю їх подальшого розміщення. А відсоткова ставка для кредитів, що надається банком, залежить від рівня облікової ставки НБУ, терміну надання позики, особливостей забезпечення кредиту, темпу інфляції, платоспроможності й авторитету позичальника, перспектив зміни ринкової кон’юнктури та тощо.

Література:

1. Вовчак О. Д. Кредит і банківська справа : підручник / О. Д. Вовчак, Н. М. Руцишин, Т. Я. Андрейків. – К. : Знання, 2008. – 564 с.
2. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика: Навчальний посібник – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Товариство “Знання”, КОО, 2002 року. – 215 с.
3. Лютий І. О., Солодка О. О. Банківський маркетинг: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2 видання, 2010. – 776 с.
4. Романенко, Л.Ф. Банківський маркетинг : підручник / Л. Ф. Романенко. – К. : ЦНЛ, 2004. – 344 с.
5. Рішення Комісії з питань нагляду та регулювання діяльності банків № 418 від 23.12.2011 “Про розподіл банків на групи” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/vr814500-11>.
6. Річний фінансовий звіт АТ “Ощадбанк” за 2009 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oschadnybank.com/ua/>.
7. Річний фінансовий звіт АТ “Ощадбанк” за 2010 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oschadnybank.com/ua/>.
8. Річний фінансовий звіт АТ “Ощадбанк” за 2011 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oschadnybank.com/ua/>.
9. Річний фінансовий звіт ПАТ “UniCredit Bank” за 2009 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unicreditbank.com.ua/>.
10. Річний фінансовий звіт ПАТ “UniCredit Bank” за 2010 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unicreditbank.com.ua/>.
11. Річний фінансовий звіт ПАТ “UniCredit Bank” за 2011 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unicreditbank.com.ua/>.